

Jørgen Kühls dimissionstale

Taler

Jørgen Kühl
Rektor på A. P. Møller Skolen

Dato

20. juni 2019

Sted

A. P. Møller Skolen, Fjordalleep
1, 24837 Schleswig, Tyskland

Kære studenter,

Så sidder I her på den store trappe midt i aulaen, der igennem mindst tre, for en del i 7 år har været omdrejningspunktet i jeres liv. I er gået op og ned ad den utallige gange. I har siddet, stået, ligget på den. I har lavet lektier, gruppearbejde, såmænd også sovet på den. I har inderliggjort trappen og skolen ved at bruge den. Hver eneste skoledag, hvert eneste år, I har gået på A.P. Møller Skolen. Og nu sidder I her for allersidste gang som elever.

Tålmodigt lytter I til taler, lidt trætte efter en intens og komprimeret festuge fyldt med fester i campen ved Slien, halløjdag, studenterrevy, Abimove og mere til, men samtidig bevidste om, at lige nu befinder I jer i et af jeres livs store øjeblikke. I et unikt øjeblik, som ikke kommer igen. I er midt i overgangen fra skole til voksenliv. Det sker umærkeligt, men på samme tid markant.

Det har været en lang vej til studenterhuen. For nogle var det legende let, for andre krævede det en meget koncentreret indsats, undertiden med en omvej og ekstra eksamener for at nå frem til målet. Hver eneste af jer har gjort jer fortjent til studenterhuen. Den tæller, fordi den er det synlige bevis på, at I har klaret alle forhindringer, skrevet alle klausurer, holdt alle oplæg, tilegnet jer al den viden, som blev prøvet, men efterfølgende i mange tilfælde sikkert hurtigt glemt igen. Først og fremmest har I tilegnet jer metoder. Lærings- og tilegnelsesmetoder. Metoder til at klare en ungdomsuddannelse. Metoder og færdigheder, som er nyttige fremover, når selve indholdet fra undervisningen er forældet eller glemt.

Det har ikke altid været nogen let vej. Skolevejen har for mange af jer været tyngende lang, optog mange timer af hver eneste dag. Når langt de fleste af jer om morgenen satte jer i bussen, for at nå til Slesvig, begav I jer hver eneste dag ud på en ganske særlig vej. Det var nemlig ikke kun transportvejen, som

udgjorde skolevejen. Hver eneste dag begav I jer nemlig ind i det danske mindretal, selv om det ville have været langt lettere at være som alle andre, at vælge en offentlig skole frem for en lang tur til den danske i en helt anden by.

Alligevel var I ikke i tvivl. For vejen til A.P. Møller Skolen hver eneste morgen og tilbage igen om eftermiddagen, var for hver eneste af jer en bekræftelse af den vej, jeres mor og/eller far valgte for jer, da I begyndte i en dansk børnehave eller grundskole. For en del af jer var det et naturligt valg, da enten jeres mor eller far og i nogle tilfælde såmænd også begge selv havde gået i dansk skole. De valgte dansk børnehave eller skole, fordi det var deres positive oplevelser, prægninger og minder, som de ville give videre til jer. I familien har I hørt til mindretallet på tværs af et par generationer, og mindst den ene af jeres forældre vidste, hvad det ville sige at være mindretal.

De fleste af jer blev mindretal, da jeres forældre valgte den danske vej for jer. Det skete ud fra mange forskellige motiver. Fællesnævneren er, at jeres forældres valg førte jer frem til i dag. Dengang for 13, 14, 16 år siden havde I ikke noget eget valg, for det traf jeres mor eller far for jer. De traf det bedste valg for jer, fordi I hver især er jeres forældres kæreste eje.

I kom ind i en verden, hvor man talte et sprog, som I måske næppe havde hørt før. Hvor I blev præget af sange, lege og traditioner, som var danske, og som adskilte sig fra det, jeres naboer og slægtninge i samme generation oplevede i offentlige institutioner. I kom hjem og fortalte om nisser, opremsede danske rim og sange, legede danske lege, mindede mor om madpakken, pakkede til lejrskole i Vesterled eller Hjerpsted – og selv om langt de fleste af jer taler tysk hjemme, så skete der alligevel det umærkelige, at enkelte danske ord og begreber bevægede sig fra institutionsverdenen og ind i jeres familiesprog.

I blev præget af det danske. Sproget, som I lærte, var nøglen til dansk kultur, men måske endnu vigtigere var det mødet med den danske mentalitet, som gjorde den afgørende forskel. Den måde, vi omgås hinanden på, hvordan vi respekterer hinanden ved at være umiddelbare, ved at være del af det samme fællesskab. I den danske verden behøver man ikke regulere autoritet og hierarki ved hele tiden at fremhæve dem. Derimod leves personlige møder på en dansk-nordisk måde, leves ”Ansigtets Etik”, som I måske husker Løgstrup for fra filosofiundervisningen.

Det prægede jer så meget, at I holdt fast i valget. En enkelt af jer tog et år på en offentlig skole for hurtigt at kunne konstatere, at det danske var blevet det, man noget højstemt ville benævne en hjertesag, men rettelig er det sted, hvor man føler sig mest hjemme. Ikke, fordi Skoleforeningen, fordi skolen, fordi rektor siger eller påbyder det, men fordi I har levet og oplevet det. Mindretallet er blevet en del af jer, ligesom I er blevet en del af mindretallet. Uanset familiær eller personlig baggrund, tilhører hver eneste af jer fællesskabet, selv om det til tider kan opleves som irriterende, gammeldags, måske endog ideologisk. Nogle af jer vil måske distancere jer fysisk eller idemæssigt fra mindretallet; men alligevel er det en del, som har præget den person, I er i dag. Måske får prægingen en langtidsvirkning, hvis I selv vil det.

Det er ikke nemt at være mindretal. Hele tiden skal man legitimere valget overfor som regel venligt-nysgerrige, undertiden udfordrende-kritiske spørgsmål. Der skal mod og modstandskraft til at ville være mindretal i en tid, hvor forskellene mellem dansk og tysk ofte kan synes marginale sammenholdt med de store udfordringer, vi befinder os i. En del af jer har tvivlet, har betvivlet, har udfordret også lærerne ved at stille det i grunden retoriske spørgsmål: Hvorfor skal vi tale dansk, når vi er i Tyskland? Hvorfor være dansk, når min baggrund er tysk?

I stillede det til lærerne, der kunne føle sig provokeret, men svaret kan kun I selv give. Det er simpelt: Fordi I har valgt at fastholde den vej, jeres forældre valgte for jer. I er mindretal, fordi I vil være det. Men I har også mulighed for ikke at ville være det. Eller være begge ting. Det er op til jer alene. For verden og mindretallet er et produkt af jeres, af vores vilje og forestillinger.

Nu forlader I skolen og bliver en del af alumnefællesskabet tilknyttet A.P. Møller Skolen. Vi er glade for at have haft jer som elever. Vi er stolte af hver eneste af jer. Og I har hver især god grund til at være stolte af, hvad I har opnået. Det skyldes jeres egen indsats. Jeres huer er det synlige bevis på, at I er danske studenter fra Sydslesvig. Der findes ingen bedre.

Jeg ønsker hver eneste af jer alt godt for den vej, I nu begiver jer ud på. Det er en ukendt fremtid, en uvis vej; men I ved, hvor I kommer fra. I ved, hvor jeres rødder er, uanset hvorhen i verden vejen måtte føre jer, uanset hvilke uundgåelige og vanskelige valg I måtte træffe, uagtet hvilken identifikation eller flere I måtte vælge eller afprøve som stadier på livets vej.

I vil for altid være forbundet med det danske mindretals A.P. Møller Skolen, hvor I tilbragte nogle af de væsentligste år i jeres ungdom, hvor skolegangen blev afsluttet, hvor I blev studenter.

Vi kommer til at savne jer, alt imens vi glæder os til, at I er her igen til næste års huepåsættelse for at fejre den næste generation af studenter fra jeres skole, fra vores skole, fra A.P. Møller Skolen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jorgen-kuhls-dimissionstale-2019>